

อาชีพที่มีใช้การเกษตรของไทยครองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นาย สันทัด เสริมศรี

005375

วิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสั้นกมวทามนานบัณฑิต

แผนกวิชาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๔

NON-AGRICULTURAL OCCUPATION OF FARMERS IN THE NORTH EAST

Mr. Santhat Termsri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Sociology

Department of Social Studies

Graduate School

Chulalongkorn University

1972

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นักวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

Lm. 22 m. Tg.

ຄອມຖືນທິກວິທະບາດ

គម្រោករំនកការពិនិត្យប្រព័ន្ធដែលបានបង្កើតឡើង

M. N. Wynn ประธานกรรมการ

Jacques Chayot กกต
กกต

อาจารย์พุฒิภรณ์การวิจัย อาจารย์ รองศาสตราจารย์ พัทยา ส่ายห

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ~~นักเรียนต้องมีอาชีพหนึ่งในการเกษตรของเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ~~
 ชื่อ นายสันติ เสริมศรี แผนกวิชาสังคม
 ปีการศึกษา 2515

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาและวิจัยครั้งนี้ ท้องการศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในทองถินชนบทที่มีความแตกต่างกันในสถานที่ และท้องการทราบถึงลักษณะบางประการที่จะมีความสัมพันธ์กับการมีอาชีพหนึ่งในการเกษตรของเกษตรกรในสังคมไทย โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาและวิจัยในไกรกรรมการเรื่อง การใช้กำลังคนในชนบท และไกรกรรมการเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งดำเนินงานโดยสถาบันวิจัยการเกษตรแห่งชาติ ภายใต้การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลรวมกันระหว่างสถาบันวิจัยการเกษตรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ ชุดลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2512 ทั้งแต่ 15 มิถุนายน 2512-15 มิถุนายน 2513 เป็นไกรกรรมการศึกษาแบบเก็บตัวอย่าง ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามทำการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านที่ตกเป็นตัวอย่าง เกี่ยวกับลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม ของหัวหน้าครัวเรือนและสมาชิกในครัวเรือน ทั้งหมดหมู่บ้านที่เป็นตัวอย่าง รวมทั้งการศึกษาแบบสังเกตการณ์และนส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดระยะยาว โดยมีนักวิจัยผู้ช่วยร่วมอาศัยและดำเนินชีวิตร่วมกับชาวบ้านในหมู่บ้านตลอดระยะเวลา หนึ่งปี

วิทยานิพนธ์นี้มีความนุ่งหมายที่จะศึกษาเพื่อพิสูจน์สมมุติฐานว่า หากแคนูนที่จะศึกษาเพื่อทราบขอเท็จจริง เกี่ยวกับลักษณะและปัญหาที่บังอาจมีความสัมพันธ์กับการมีอาชีพหนึ่งในการเกษตร นอกจากการทำไร่ทำนาอย่างแล้วในหมู่บ้านชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยในปัจจุบันเป็นสำคัญ จากการศึกษาลักษณะเบื้องต้นของข้อมูล พบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่าง 345 คน เป็นหัวหน้าครัวเรือนชายเกือบทั้งหมด ที่มีหัวหน้าครัวเรือนที่เป็น

ชาย 91 เปอร์เซ็น และบังพยท่อไปอีกว่า ร้อยละ 59 ของหัวหน้าครัวเรือนหั้งหมกมีอายุ 40 ปี ขึ้นไป ในหัวหน้าครัวเรือนหั้งหมกปรากฏว่าเป็นผู้สมรสแล้วและคุณสมบัติสูงส่งใช้ชีวิตร่วมกันมีจำนวน ร้อยละ 86 ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่าง เรียกได้ว่าอยู่ในระดับต่ำ คือร้อยละ 11 ของหัวหน้าครัวเรือนหั้งหมกมีการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมปีที่ 4 หรือจบการศึกษาจากวัด หรือได้รับการบ่มเพาะอาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนหั้งหมกเฉลี่ยเท่ากับ 6 คน และมีจำนวนร้อยละ 60 ที่มีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 5 คน ในด้านภาระอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนชาวนาปรากฏว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ 2 อาชีพที่หางงานทำกรรมเด่นในใช้เกษตรกรรม มีจำนวนร้อยละ 30 ของจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหั้งหมก

ผลจากการศึกษาพบว่า งานที่ไม่ใช้เกษตรกรรมนั้นเป็นงานที่ไม่ถาวร และเป็นงานที่มีนานาชนิด เช่นงานรื้อถอนและปฏิบัติภาระงานเนื่องความต้องการรายได้เพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากการทำไร่ทำนาไม่ได้ผล หรือห้องการเงินเพื่อการค่าใช้จ่ายต่อเดือน ด้านภาระของบุตรหลานอาชีพทั้งเกษตรกรรมและไม่ใช้เกษตรกรรมนั้น พอกล่าวได้ว่าเป็นครอบครัวที่หันทางเศรษฐกิจถูกจำกัด ซึ่งมีแรงงานน้อย ที่คนดีครองน้อยไม่พอเพียงกับครอบครัว และปัจจัยทางสังคมพบว่าลักษณะของบุตรหลานอย่างจะมีการประกอบอาชีพทั้งเกษตรกรรมและไม่ใช้เกษตรกรรมมากกว่าบุตรหลานที่มีอาชญากรรม บุตรหลานอาจยังผลให้ราษฎรท่าทำงานที่ไม่ใช้การเกษตรนั้น เป็นไก่ในลักษณะของการปฏิบัติงานประจำในการแบ่งมรดกที่กันให้บุตร และอิทธิพลดของความเจริญจากเมืองประการหนึ่ง อย่างไรก็ตามการที่จะให้หัวหน้าลักษณะของราษฎรท่าหันไปหางงานที่ไม่ใช้เกษตรกรรมเป็นหลักนั้นเป็นตัวที่จะกล่าวให้แน่ชัด เพราะการที่ชาวนาหันมาหางงานที่ไม่ใช้เกษตรกรรมเป็นหลักนั้นอยู่กับโอกาสของงานมากกว่า ซึ่งงานที่ปรากฏขึ้นมาใหม่จากการที่เคยทำกามากก็พบว่า เป็นงานที่มีการก่อสร้างเช่น ทางรถไฟ สิ่งเหล่านี้ได้เปิดโอกาสให้ราษฎรหันหัวอยู่ใกล้แหล่งงานให้มีการหางงานที่ไม่ใช้การเกษตร ด้วยเหตุผลคงกล่าวจึงควรให้มีการขยายความเจริญ บางส่วน มากกว่าที่จะรวมทุกสิ่งทุกอย่างไว้ในเมืองหลวงแท้เพียงอย่างเดียว จะเป็นการพัฒนา แรงงานส่วนเกินของชาวชนบทให้

Thesis Title Non-Agricultural Occupation of Farmers in the Northeast.

Name Mr. Santhat Sermsri Department Social Studies.

Academic Year 1972

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to study the prevalent socio-economic characteristics of the Thai Famers in different settings of the rural village in the Northeast, and to investigate the relationship between characteristics of the household heads and their non-agriculture economic activities. The data were collected from a Rural Manpower Utilization and Socio-Economic Survey, conducted by The National Economic Development Board, Kasetsart University and Chulalongkorn University Social Science Research Institute during June 15, 1969--June 15, 1970. The subjects were household heads and the method used in data collection was participant observation for a whole year by four research assistants in two areas; irrigation areas under the community development program and non-irrigation areas.

This Thesis attempts to discover the general interrelationship of certain factors affecting the non-agriculture occupation of the rural hou sehold heads in the samples.

The basic characteristics are as follows:

91 per cent of 345 household heads were men, and 59 per cent age 40 years or more. All of them were married, and approximately 86 per cent of the household heads were still living with their spouses. Their level of education was generally low, only 11 per cent of the household heads had more than 4 years of school or had some occupational training or an equivalent in religious instruction. On the average a household comprised 6 persons, 60 per cent of the household had more than 5 persons. Concerning land tenure of the household, it was found that an average area owned was 25 rai.

In terms of occupation, household heads are classified in two groups:

1. Household heads having only agriculture occupation
2. Household heads having both agriculture and non-agriculture occupation

38 per cent of all samples had both agriculture and non-agriculture occupation. Household heads younger than 40 years were engaged in non-agriculture occupation more than the older ones. Factors affecting incidence of non-agriculture occupation are traditional manner of land inheritance and distance from towns. Engagement in non-agriculture occupation seems to depend on availability of jobs, Since more farmers living near towns or places where more jobs were available had non-agriculture occupation.

This study has served three purposes:

1. as an academic exercise in sociological research.
2. providing some information on non-agriculture occupation among rural farmers in the Northeast of Thailand.
3. helping in a small measure toward policy formulation for future economic and social development of rural Thailand.

กิจกรรมประจำที่

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงท้ายความอุทกเป็นสำคัญ และสิ่งสำคัญที่ช่วยเหลือให้ผู้เขียนได้เรียนสำเร็จขึ้นเปรียญ่าให้ ประกอบด้วยความช่วยเหลือและความปรารถนาที่ให้กำลังใจ จากผู้มีพระคุณหลายท่าน ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบคุณพระคุณไว้ ณ ที่นี่

ขอกราบขอบคุณอย่างสูงทothanอาจารย์ รองศาสตราจารย์ พัทยา สายหู อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย ที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำ ตลอดจนให้คำปรึกษาและช่วยแก้ไข วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณอย่างสูงก่อ สถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ให้ทุนการศึกษาขั้นป्रิญญาโท สถาบันแห่งนี้ได้ช่วยให้ผู้เขียนมีประสบการณ์ในสังคมเพิ่มขึ้น ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบคุณพระคุณ อาจารย์ ดร. จี. อัมไย์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ ที่ให้ท่านเรียน และช่วยเหลือผู้เขียนโดยให้คำแนะนำ และช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ในระหว่างที่ศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษา

ขอกราบขอบคุณท่านอาจารย์ รองศาสตราจารย์ ประเสริฐ แย้มกิจิพงษ์ หัวหน้า แผนกวิชาสังคม ที่ให้โอกาสผู้เขียนได้ทดสอบความสามารถของตนเอง หันยังช่วยแก้ไขปัญหา ในก้านการศึกษาด้วยความหวังดี

ผู้เขียนขอกราบขอบคุณพระคุณ ท่านอาจารย์หลายท่านที่ให้คำแนะนำที่เป็นคุณประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบคุณพระคุณ

อาจารย์ แนวน้อย นามาทร

อาจารย์ ดร. บรรพต วีระสัย

อาจารย์ ดร. สุชาติ ประสีทธิ์รุสินทร์

อาจารย์ ดร. เสริม บุณยะทิพยานันท์

อาจารย์ ดร. ไสวิน พองปาน

สิ่งสำคัญที่ผู้เขียนจะถกงขอกราบขอบคุณท่านอาจารย์บุรุษประสีทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และผู้เขียนทุกท่าน ซึ่งเปรียบเสมือนสิ่งที่แนะนำทางที่ถูกต้องให้ผู้เขียนดำเนินชีวิตในสังคมด้วยความ

สำเร็จ ขอกราบขอบพระคุณคุณครุทานอาจารย์ทุกท่าน

นอกจากนี้ยังเขียนขอแสดงความขอบคุณ ความช่วยเหลือของที่ เพื่อน
และน้องๆ ขอบพระคุณ คุณกฤษติยา บัญอิค แห่งศูนย์เอกสารประเทศไทย
เมื่อครั้งปีที่ศึกษาในประเทศ ให้ข้อมูล ที่ช่วยเหลือในการเอกสาร ขอบคุณสันน์
ชัยวิบูลย์ผลบางยิ่ง และไหโรมน พิริยะโนมากาส เจ้าน้าที่ของสถาบันวิจัยทาง
สังคมศาสตร์ ที่ช่วยนับข้อมูลภายในเครื่องจักรรถ ขอบคุณ คุณเห็นสิน ขันคายารณ์
และคุณสุเนตร คำนวณ แห่งชนาการกรุงเทพที่ช่วยนับข้อมูล ขอบคุณห้องทำงาน
ของสถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ ที่เป็นที่เขียนวิทยานิพนธ์ และขอบคุณทุกๆคนที่
ช่วยเหลือ

นอกจากนี้ยังมีพระคุณอีกด้วย ท่าน ซึ่งยังเขียนในสามารถถกถ่วงนามไป
ทุกที่ในความช่วยเหลือเป็นกำลังใจ ให้ไม่เห็นแก่เห็นคุณอยู่บ่อยบัน្តแต่จะไป
เห็นความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นสำคัญ ขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี่
ควบคู่กัน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิจกรรมประจำปี	ค
รายการตารางประกอบ	ง

บทที่

1. บทนำ	1
2. ระเบียบวิธีวิจัย	33
3. ลักษณะทั่วไปของหมูบ้านและชุมชนทั่วไป	44
4. ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพที่ไม่ใช่งานเกษตร	77
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	99
ปัจจัยด้านสังคม	125
ปัจจัยด้านจิตวิทยา ...	148
5. สรุปและขอเสนอแนะ	163
บรรณานุกรม	171
ประวัติการพิมพา	177

รายการทั่วไป

หน้า

ทั่วไป

1.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามการมีอาชีพและสถานที่ตั้งของครัวเรือนและกลุ่มอายุ	62
2.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามการมีอาชีพและอายุ	63
3.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามการมีอาชีพกับสถานที่ตั้งของครัวเรือนและระดับการศึกษา	66
4.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามระดับการศึกษาและการมีอาชีพ	67
5.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามการมีอาชีพและสถานที่ตั้งของครัวเรือนและจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	69
6.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับการมีอาชีพ	70
7.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามการมีอาชีพและขนาดที่คิดถือของ	73
8.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามขนาดที่คิดถือของกับการมีอาชีพ	74
9.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามการมีอาชีพและสถานที่ตั้งของครัวเรือนและสถานะภาพสมรส	76
10.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามสถานที่ตั้งของครัวเรือนและการมีอาชีพ	78
11.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อาชีพ จำแนกตามหมู่บ้านในเขตและนอกเขตลปรบทานและประเภทอาชีพทาง ๆ	80

12. จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อายุขีพ จำแนกตามกลุ่ม อายุและประเกษาชีพ	93
13. จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อายุขีพจำแนกตามประ- เกษาชีพและกลุ่มอายุ	94
14. จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อายุขีพ จำแนกตามประ- เกษาชีพและจำนวนแรงงานในครัวเรือน	96
15. จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อายุขีพ จำแนกตามแรง งานในครัวเรือนและประเกษาชีพ	97
16. จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามแรงงานในครัว- เรือนกับการมีอายุขีพ	101
17. จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อายุขีพ จำแนกตามเขต ชลประทานและแรงงานในครัวเรือน	103
18. จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อายุขีพ จำแนกตามสถาน ที่ตั้งของครัวเรือน และชนาคที่คืนถือครอง	106
19. จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามการมีอาชีพกับชนาค ที่คืนถือครอง	109
20. จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อายุขีพ จำแนกตามกลุ่ม อายุและชนาคที่คืนถือครอง	111
21. จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อายุขีพ จำแนกตามชนาค ที่คืนถือครองและจำนวนแรงงานในครัวเรือน	112
22. จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามจำนวนผลผลิตข้าวที่ ไก่กับการมีอายุขีพในหมู่บ้านในและนอกเขตชลประทาน	115

ตารางที่

23.	จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามจำนวนผลผลิตกับ ประเภทอาชีพ	116
24.	จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อาชีพ จำแนกตามสถาน ที่พำนัชของครัวเรือน และระดับความเพียงพอของข้าวในการบริโภค	117
25.	จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อาชีพ จำแนกตามผลผลิต ข้าวที่ได้ และระดับความเพียงพอของข้าวในการบริโภค	119
26.	จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อาชีพ จำแนกตามแรงงาน ในครัวเรือนและผลผลิตข้าวที่ได้	119
27.	จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อาชีพ จำแนกตามขนาดที่ดิน เพาะปลูกกับจำนวนผลผลิตข้าวที่ได้	120
28.1	จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามการมีอาชีพและการมี หนี้สิน	122
28.2	จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อาชีพ จำแนกตามสถานที่ ทั้งของครัวเรือนกับการมีหนี้สิน	124
29.	จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มอายุกับการมีอาชีพ	126
30.	จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มอายุกับการมีอาชีพ	127
31.	จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อาชีพ จำแนกตามกลุ่มอายุ และสถานที่ทั้งของครัวเรือน	128
32.	จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามระดับการศึกษากับการ มีอาชีพ	131
33.	จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อาชีพจำแนกตามระดับการ ศึกษาและสถานที่ทั้งของครัวเรือน	132
34.	จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามการมีอาชีพและการมา กรุงเทพฯ	135

ตารางที่

34.1	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามสถานที่ทั้งของครัวเรือน และการเดินทางมากกรุงเทพฯ	135
35.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มอายุกับระดับการ ศึกษา	137.1
36.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มอายุกับระดับการ ศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน 2 กลุ่ม	137.2
37.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามการมีอาชีพกับจำนวน สมาชิกในครัวเรือนที่อายุต่ำกว่า 11 ปี	139
37.1	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มี 2 อาชีพ จำแนกตามสถานที่ ทั้งของครัวเรือนกับจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุต่ำกว่า 11 ปี	139
38.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามการมีอาชีพและจำนวน สมาชิกที่แก่เกินไป	141
39.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามสมาชิกในครัวเรือนกับ การมีอาชีพ	143
40.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามระยะทางของหมู่บ้าน สถานที่ทั้งของตัวจังหวัดกับการมีอาชีพ	145
41.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามสถานะภาพสมรสและ การมีอาชีพ	147
42.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามเพศกับการมีอาชีพและ สถานที่ทั้งของครัวเรือน	147
43.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามสมาชิกในครัวเรือนทำ งานรับจ้างและการมีอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน	161
44.	จำนวนรอยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามสมาชิกในครัวเรือนทำ งานส่วนตัวและการมีอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน	162